

**Skupština Crne Gore
Parlamentarni institut
Istraživački centar**

Istraživački rad:

ZAKONODAVNI POSTUPAK

-dužina trajanja-

Podgorica, jun 2014. godine

Broj: 07/2014

Klas. br: 00-52/14-

Datum: jun 2014. godine

Pripremio: Istraživački centar – Parlamentarni institut

**Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore*

Sadržaj

Uvod.....	4
1. Uporedni tabelarni prikaz dužine trajanja zakonodavnog postupka.....	5
2. Zakonodavni postupak: Dodatne informacije	8
Izvori informacija.....	11

Uvod

Zakonodavni postupak podrazumijeva često kompleksan i stupnjevit proces podnošenja, razmatranja i usvajanja prijedloga zakona na način propisan ustavom i poslovnikom parlamenta, odnosno njegovih domova. Pravo predlaganja zakona i drugih akata, odnosno pravo na zakonodavnu inicijativu, u većini zemalja, imaju poslanici, vlada i građani. Prijedlozi zakona se razmatraju na sjednicama radnih tijela i na plenumu, najčešće u nekoliko faza, koje se u nekim parlamentima nazivaju i „čitanja“. Ovakav proces omogućava sistematičnu i temeljnu raspravu u nekoliko vremenskih intervala, kao i dobijanje inputa od strane zainteresovanih građana.

S obzirom na tok, parlamentarna praksa poznaje redovni, skraćeni i hitni zakonodavni postupak. Redovni zakonodavni postupak podrazumijeva niz radnji detaljno uređenih poslovnikom parlamenta koje preduzimaju učesnici zakonodavnog procesa u cilju donošenja zakona. Redovni zakonodavni postupak se odvija u jednoj, dvije ili više faza.¹ Za razliku od redovnog, skraćeni postupak traje kraće, pri čemu se izostavljaju pojedine faze u zakonodavnom postupku. Po skraćenom postupku se najčešće usvajaju zakoni ako su u pitanju manje izmjene.² Hitni zakonodavni postupak se primjenjuje u slučajevima kada je riječ o važnijim izmjenama zakona koje ne dozvoljavaju odlaganje. U tom slučaju, predlagač zakona mora obrazložiti razloge zbog kojih je neophodno donošenje zakona po hitnom postupku.³

Kada je u pitanju dužina postupka, od podnošenja prijedloga zakona do njegovog usvajanja može proteći manje ili više vremena, što najčešće zavisi od vrste, kompleksnosti ili, pak, hitnosti, materije koja se uređuje zakonom. Tako, ovaj postupak može trajati od nekoliko dana do nekoliko mjeseci, čitav saziv ili duže od jednog saziva. Trajanje zakonodavnog postupka, *inter alia*, može predstavljati indikator zakonodavne produktivnosti. Treba, međutim, uzeti u obzir da brzina u radu ne bi trebalo da ugrozi kvalitet i temeljnost tako značajnog postupka kao što je donošenje zakona.

U tekućem 25. sazivu Skupštine Crne Gore, zaključno sa 25.5.2014. godine, usvojeno je 137 zakona. Prijedlozi zakona su bili u proceduri najkraće jedan dan (za prijedlog zakona usvojen po hitnom postupku), a najduže 524 dana. Prosječna dužina trajanja zakonodavnog postupka u vezi sa navedenih 137 zakona je iznosila 91 dan.

U cilju prikupljanja podataka u vezi sa prosječnom dužinom trajanja zakonodavnog postupka, odnosno vremenom koje protekne od trenutka podnošenja prijedloga zakona parlamentu do njegovog usvajanja u parlamentu, Istraživački centar Skupštine Crne Gore je parlamentima koji su dio mreže Evropskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju (ECPRD) uputio upitnik pod nazivom „Prosječno trajanje zakonodavnog postupka“. Na osnovu pristiglih odgovora, u nastavku je dat uporedni prikaz dužine trajanja zakonodavnog postupka. Obradeni odgovori su predstavljeni tabelarno u vidu dvije kategorije; prva koja se odnosi na podatke u vezi sa trajanjem zakonodavnog postupka i druga koja sadrži bliža pojašnjenja i napomene u vezi sa tim pitanjem.

¹ Marijana Pajvančić, *Parlamentarno pravo*, Fondacija Konrad Adenauer, Beograd 2008, str. 143.
http://www.kas.de/wf/doc/kas_21985-1522-14-30.pdf?110223115152 (4.6.2014)

² Ibid, str. 145.

³ Ibid.

1. Uporedni tabelarni prikaz dužine trajanja zakonodavnog postupka

Zemlja	Trajanje zakonodavnog postupka	Napomena
Albanija	U prosjeku od tri do pet sedmica.	
Andora	15 dana – rok za razmatranje amandmana; tri mjeseca – rok za razmatranje prijedloga zakona i amandmana u odborima; 48h – rok za usvajnje zakona po hitnom postupku. Tokom trenutnog saziva Parlament je usvojio 100 zakona, od čega je sedam usvojeno u skladu sa hitnim postupkom. Rasprava o dva prijedloga i dalje je u toku, 11 mjeseci nakon što je Vlada podnijela prijedlog.	Određeni amandmani se razmatraju prethodno na plenarnoj sjednici što povećava trajanje zakonodavnog postupka. U skladu sa Poslovníkom, razmatranje prijedloga ili rasprava ne mogu početi dok se materijal u vezi sa tom temom ne dostavi svakom poslaniku najmanje pet dana prije održavanja.
Austrija	U prosjeku od šest do 10 sedmica.	Zakonodavni postupak najduže može trajati koliko i saziv.
Belgija (Predstavnički dom i Senat)	Tokom saziva 2010/2014 u prosjeku 149 dana. Najkraće jedan dan, a najduže 1.199 dana.	
Bosna i Hercegovina	U prosjeku 75 dana od dana podnošenja prijedloga Parlamentu.	
Češka	U prosjeku oko sedam mjeseci, u periodu 2010-2013.	
Danska	U prosjeku 63,6 dana, a najduže 144 dana u periodu 2012-2013.	
Estonija	Najduže može trajati koliko i saziv.	Nakon završetka saziva svi prijedlozi zakona se povlače iz zakonodavnog postupka. Prilikom podnošenja prijedloga Vlada uzima u obzir činjenicu da zakonodavni postupak može trajati najmanje tri mjeseca u okviru zasijedanja Parlamenta.
Finska	Ne postoji precizna statistika, budući da razmatranje prijedloga zakona može da traje od nekoliko sedmica do nekoliko godina. Prema opštoj procjeni, između dva i četiri mjeseca.	
Francuska (Predstavnički dom i Senat)	U 2012/2013 godini, za <i>prijedloge Vlade</i> : - podnijete donjem domu na prvo čitanje - 283 dana; - podnijete gornjem domu na prvo čitanje - 188 dana za <i>prijedloge poslanika</i> : - podnijete donjem domu na prvo čitanje - 748 dana; - podnijete gornjem domu na prvo čitanje - 145 dana.	
Grčka	Ukupan broj dana zasijedanja u 2011. godini bio je 231, pri čemu su usvojena 124 akta. Ukupan broj dana zasijedanja u 2012. godini bio je 162, a usvojeno je 95 akata.	

Zemlja	Trajanje zakonodavnog postupka	Napomena
Gruzija	Ne postoji precizna statistika. U osmom sazivu usvojeno je ukupno 645 zakona, od čega nekoliko po hitnom postupku.	Prema Poslovniku, Parlament može usvojiti prijedlog zakona po hitnom postupku na taj način što se sva tri čitanja odvijaju tokom jedne sedmice plenarnog zasijedanja.
Holandija	U prosjeku 391 dan tokom parlamentarne godine 2012/2013, 414 dana tokom parlamentarne godine 2011/2012 i 413 dana tokom parlamentarne godine 2010/2011. ⁴	
Italija (Senat)	Tokom trenutnog saziva usvojeno je 50 zakona, čije razmatranje je u prosjeku trajalo 84 dana: 180 dana za prijedloge Vlade; 60 dana za prijedloge poslanika.	
Irska	Tokom trenutnog saziva usvojeno je 150 prijedloga zakona čije razmatranje je u prosjeku trajalo 147 dana. Najkraće jedan dan, najduže 1.577 dana.	
Izrael	Ne postoji precizna statistika. U prethodnom sazivu usvojeno je 597 zakona, pri čemu postupak razmatranja prijedloga zakona može trajati od jednog mjeseca do nekoliko godina.	Pojedini prijedlozi zakona mogu biti razmatrani duže od jednog saziva Parlamenta (duže od četiri godine).
Kanada	U prosjeku 145 dana. Tokom trenutnog saziva usvojeno je 94 zakona, pri čemu je razmatranje trajalo od tri dana do 628 dana.	Dužina zakonodavnog postupka zavisi od niza faktora. Svaki prijedlog mora proći kroz tri čitanja i mora ga usvojiti Senat prije nego što bude proglašen.
Letonija	Ne postoji precizna statistika. Tokom 2013. godine Parlament je usvojio 395 zakona, od čega približno 5% zakona u roku od jedne sedmice, 60% zakona u roku od tri mjeseca, 30% zakona u periodu od četiri mjeseca do godinu dana. Približno 5% zakona razmatra se duže od godinu.	
Litvanija	Ne postoji precizna statistika. Pojedine prijedloge Parlament razmatra nekoliko godina, a pojedine nekoliko dana.	Trajanje zakonodavnog postupka zavisi od konsenzusa među parlamentarnim grupama u vezi sa određenim prijedlogom zakona, kao i od kompleksnosti prijedloga zakona.
Mađarska	U prosjeku 34 dana tokom saziva 2010/2014.	
Norveška	U prosjeku 86 dana, najmanje sedam dana, a najviše 322 dana.	
Njemačka (Bundestag)	U zavisnosti od kompleksnosti i hitnosti prijedloga zakona postupak može trajati od nekoliko dana do nekoliko mjeseci. Redovni zakonodavni postupak može trajati od četiri do šest mjeseci. Međutim, može biti i mnogo kraći, odnosno trajati samo nekoliko dana ukoliko je to potrebno. Nije pravilo da postupak bude završen u jednoj sedmici zasijedanja, već najčešće traje nekoliko mjeseci zavisno od dnevnog reda.	Proces formiranja političkog mišljenja u Bundestagu ne odvija se samo u plenumu i odborima, već u velikoj mjeri i u parlamentarnim grupama. Interesovanje parlamentarnih grupa za sadržaj prijedloga zakona ne počinje nakon početka formalne zakonodavne procedure u Bundestagu već u mnogo ranijoj fazi, odnosno kada ministarstvo izrađuje nacrt zakona. ⁵

⁴ Jedna parlamentarna godina u Parlamentu Holandije obuhvata period od svakog trećeg utorka u septembru do trećeg utorka u septembru naredne godine.

⁵ Stoga, u trenutku kada je prijedlog zakona zvanično dostavljen Bundestagu, proces formiranja mišljenja u parlamentarnim grupama već je u toku. S obzirom na to da odbori imaju mogućnost pokretanja pojedinih pitanja na sopstvenu inicijativu mogu raspravljati o sadržaju

Zemlja	Trajanje zakonodavnog postupka	Napomena
Njemačka (Bundesrat)	U većini slučajeva, prijedlog zakona se razmatra šest sedmica (42 dana). U određenim slučajevima primjenjuje se kraći rok (tri sedmice) ili duži rok (devet sedmica).	Nakon razmatranja prijedloga Bundesrat podnosi procjenu uticaja prijedloga zakona sa komentarima Vladi koja potom podnosi prijedlog zakona Bundestagu.
Poljska (Sejm)	U prosjeku 108 dana u četvrtom sazivu Parlamenta (2001-2005). U prosjeku 145 dana u šestom sazivu (2007-2011).	
Poljska (Senat)	Tokom trenutnog saziva gornji dom Parlamenta usvojio je rezolucije u vezi sa 375 prijedloga zakona. U prosjeku razmatranje je trajalo 17 dana. Najkraće jedan dan, a najduže 29 dana.	Nakon što prijedlog zakona usvoji donji dom Parlamenta, gornji dom u roku od 30 dana može da usvoji prijedlog sa ili bez amandmana ili da odbije prijedlog zakona. Nakon toga, podnosi rezoluciju donjem domu Parlamenta.
Rumunija	Rok od 45 dana za usvajanje prijedloga zakona. Rok od 60 dana za zakonike i ostale kompleksne prijedloge. Rok od 30 dana za usvajanje zakona kojim se potvrđuju hitne uredbe Vlade. U 2013. godini podnijeto je 688 prijedloga zakona i drugih zakonodavnih prijedloga, od čega je usvojeno 384.	U skladu sa Ustavom, donji dom Parlamenta razmatra i usvaja prijedloge zakona i druge zakonodavne prijedloge za potvrđivanje ugovora i međunarodnih sporazuma, kao i prijedloge zakona čije usvajanje je predviđeno Ustavom. Ostali prijedlozi se podnose gornjem domu na razmatranje i usvajanje.
Rusija	U prosjeku, u većini slučajeva, približno pola godine.	
Slovenija	Ne postoji precizna statistika. Međutim, zakonodavni postupak najduže traje do završetka saziva (četiri godine, izuzev u slučaju prijevremenih izbora). Izuzetak predstavljaju prijedlozi koje podnose birači, gdje postupak može biti nastavljen i nakon završetka saziva.	
Srbija	U 2013. godini održane su ukupno 33 sjednice, koje su trajale 130 dana i tokom kojih je usvojeno 147 zakona. Po hitnom postupku usvojeno je 52,8% prijedloga zakona.	
Španija	Poslovníkom donjeg doma Parlamenta nije predviđen rok za usvajanje zakona. Međutim, u skladu sa Ustavom gornji dom ima rok od dva mjeseca za razmatranje prijedloga zakona, a u slučaju hitnog postupka najviše dvadeset dana.	
Švajcarska	U prosjeku 481 dan.	
Švedska	U prosjeku 72 dana: najkraće 37 dana, a najduže 183 dana tokom 2013/2014.	
Ujedinjeno Kraljevstvo	Namanje jedan dan, najviše 350 dana. U prosjeku 164 dana za 38 prijedloga zakona tokom godinu dana.	

prijedloga zakona ili održati javno saslušanje čak i prije nego što je prijedlog zakona dostavljen Bundestagu. Na taj način, formalni zakonodavni postupak može biti završen u veoma kratkom periodu, ukoliko je to potrebno, što zahtijeva blisku koordinaciju između Vlade i Bundestaga.

2. Zakonodavni postupak: Dodatne informacije

Francuska

Parlament Francuske čine dva doma: Nacionalna skupština (donji dom) i Senat (gornji dom). Prijedlozi zakona koje inicira Vlada ili poslanici moraju biti razmotreni i usvojeni u oba doma pod istim uslovima, gdje je najvažnije postizanje konsenzusa između njih. Zakonodavni postupak čine tri faze: podnošenje prijedloga zakona, razmatranje prijedloga zakona u Parlamentu i proglašenje zakona od strane predsjednika Republike. Prijedlog zakona prolazi kroz oba doma, pri čemu na razmatranju ostaju jedino članovi koji nijesu istovremeno usvojeni u oba doma. Ovaj proces se naziva *shuttle*. Ukoliko ne vodi usvajanju zajedničkog teksta u oba doma ili ukoliko to zahtijeva mnogo vremena, Vlada može odlučiti da pokrene arbitražni postupak sazivanjem sjednice zajedničkog odbora kojeg čini sedam poslanika donjeg i sedam poslanika gornjeg doma. U slučaju da prijedlog zakona inicira poslanik, predsjednici oba doma mogu, takođe, sazvati sličan odbor. Ovaj zajednički odbor ima zadatak da predloži kompromis u vezi sa prijedlogom zakona koji Vlada podnosi domovima. Ukoliko arbitražni postupak ne uspije, Vlada donosi konačnu odluku u vezi sa tim koju saopštava donjem domu.

Grčka

Pravo na zakonodavnu inicijativu imaju Vlada i poslanici. Svi zakoni se usvajaju na plenumu. Takođe, o njima se može odlučivati i u stalnim odborima parlamenta, nakon čega se sastaje plenum u cilju rasprave i glasanja o datom prijedlogu zakona. U skladu sa Ustavom, određeni prijedlozi zakona spadaju u isključivu nadležnost plenuma, kao što su oni koji se odnose na zaštitu individualnih prava, izbornu zakonodavstvo i prijedlozi zakona o autentičnom tumačenju statusa. Takođe, plenum razmatra zakone koji u skladu sa Ustavom zahtijevaju posebnu većinu, kao što je amnestija za političke prestupe i priznavanje kompetencija međunarodnim organizacijama.

Uz prijedlog zakona obavezno je dostaviti izvještaj koji sadrži obrazloženja u vezi sa svrhom predloženog zakonodavstva, kao i tačno navedene djelove zakonodavstva koje treba izmijeniti, dopuniti ili ukunuti. Ukoliko prijedlog zakona zahtijeva dodatne troškove iz državnog budžeta, neophodno je uz prijedlog dostaviti i izvještaj Računovodstva koji obuhvata tačan iznos troškova. Ukoliko prijedlog zakona podrazumijeva troškove ili smanjenje prihoda,

Predsjedništvo Parlamenta **Estonije** je 2012. godine izradilo *Smjernice za uspostavljanje dobre prakse u pogledu zakonodavnog postupka u Parlamentu Estonije*. Prilikom pripreme smjernica u obzir je uzeta činjenica da postoje situacije kada je vrijeme za raspravu o određenom prijedlogu i donošenje odluka u Parlamentu ograničeno. Međutim, takva odstupanja od uobičajene prakse treba da ostanu opravdani izuzeci. U tom dokumentu navedene su preporuke koje se odnose na poštovanje sljedećih principa prilikom zakonodavnog postupka u Parlamentu:

- Zakonodavni postupak se planira i tom prilikom se uzima u obzir razumno vrijeme koje je potrebno za razmatranje prijedloga zakona (uključujući raspravu na sjednici matičnog odbora, pripremu dokumenata i raspravu na plenarnoj sjednici), tokom kojeg bi poslanici imali dovoljno vremena za formiranje mišljenja u vezi sa prijedlogom zakona i prijedlozima za izmjenu. Takođe, na taj način bi se i zainteresovanim stranama obezbijedilo dovoljno vremena da predstave mišljenje.
- Više čitanja prijedloga zakona ne planira se u okviru jedne sedmice.

dostavlja se poseban izvještaj koji se odnosi na pokrivanje troškova i koji potpisuje ministar finansija i ministar nadležan za datu oblast. Takođe, uz prijedlog se dostavlja Izvještaj o procjeni uticaja i izvještaj o rezultatima javnih rasprava koje se održavaju prije podnošenja prijedloga zakona. Osim toga, prijedlozi zakona mogu biti proslijeđeni Naučnoj agenciji Parlamenta koja podnosi analizu predloženih odredbi. Ministri ili poslanici amandmane i dodatne informacije u vezi sa prijedlogom moraju dostaviti najmanje tri dana prije rasprave, petkom, najkasnije do 13h. Amandamane koje dostavljaju ministri, takođe, prati Izvještaj o procjeni uticaja.

Razmatranje prijedloga zakona obuhvata dvije faze koje traju sedam dana. Prva faza podrazumijeva raspravu u načelu i pojedinostima, a druga obuhvata drugo čitanje praćeno raspravom i glasanjem u pojedinostima. Tokom razmatranja svakog prijedloga zakona od strane matičnog stalnog odbora, a do drugog čitanja u pojedinostima, svaki posebni odbor može izraziti mišljenje o svakom posebnom pitanju koje spada u njegovu nadležnost.

Dužina trajanja postupka zavisi od prijedloga zakona, njegovog ustavnog ili političkog statusa i pitanja koje je uređeno tim prijedlogom.

Njemačka

Pravo na predlaganje zakona imaju Vlada, gornji dom Parlamenta kao i donji dom Parlamenta gdje zakon može predložiti jedna parlamentarna grupa ili najmanje 5% poslanika donjeg doma.

Zakonodavni postupak u Parlamentu počinje dostavljanjem prijedloga predsjedniku donjeg doma. Parlamentarni sekretarijat odgovoran je za procjenu zakonitosti prijedloga zakona, odnosno njegove usklađenosti sa Poslovnikom donjeg doma, kao i za registrovanje, štampanje i distribuciju prijedloga zakona svim poslanicima donjeg doma.

Prijedlog zakona prolazi kroz tri čitanja u Parlamentu. Generalno, prvo čitanje počinje najranije trećeg dana nakon dostavljanja materijala, kako bi poslanici imali uvid u prijedlog zakona. Na prvom čitanju obično se ne održava rasprava, izuzev ukoliko to ne predloži Vijeće starješina ili ne zatraži jedna od parlamentarnih grupa. Na kraju prvog čitanja, donji dom Parlamenta odlučuje da proslijedi prijedlog zakona jednom ili više odbora, ukoliko dvije trećine poslanika ne odluči da prijedlog zakona upućuje na drugo čitanje bez razmatranja u odboru. Ukoliko se prijedlog zakona uputi većem broju odbora, donji dom odlučuje koji od odbora će biti zadužen za dostavljanje izvještaja donjem domu. Parlamentarne grupe, često, o ovom odlučuju jednoglasno prije plenuma. Ukoliko ne postignu dogovor, o datom pitanju se odlučuje većinom glasova na plenumu.

Matični odbor često održava javna saslušanja eksperata, predstavnika interesnih grupa ili drugih osoba u cilju prikupljanja dodatnih informacija u vezi sa pitanjem obuhvaćenim predlogom zakona. Nakon toga, prijedlog se detaljno razmatra uglavnom u matičnom odboru.

Matični odbor je obavezan na pripremi izvještaj za plenum koji sadrži preporuke o tome kako razmatrati dati prijedlog zakona, razloge za to, mišljenje manjine i komentare datog odbora. Odbori koji, takođe, razmatraju dati prijedlog zakona dostavljaju komentare matičnom odboru u odgovarajućem roku koji dogovore odbori. Svaki odbor kojem prijedlog nije upućen, može u konsultacijama sa matičnim odborom učestvovati u razmatranju pojedinih aspekata prijedloga u cilju podnošenja mišljenja.

Prije održavanja drugog i trećeg čitanja u plenumu, preporuke matičnog odbora i izvještaj moraju biti dostavljeni svim poslanicima donjeg doma od strane Parlamentarnog sekretarijata. Na drugom čitanju prijedlog zakona se razmatra na osnovu rezultata razmatranja u odborima i svi poslanici imaju pravo da podnesu amandmane na dati prijedlog zakona. Na kraju drugog čitanja održava se glasanje o prijedlogu zakona. Treće čitanje i posljednje glasanje o prijedlogu zakona održavaju se odmah nakon završetka drugog čitanja.

Slovenija

Prijedlog zakona Parlamentu mogu podnijeti poslanik, Vlada, gornji dom Parlamenta ili najmanje 5.000 birača. Prijedlog zakona može biti usvojen po redovnom, skraćenom ili hitnom postupku. Redovni postupak predstavlja najčešći način usvajanja zakona, dok se usvajanje zakona po skraćenom i hitnom postupku primjenjuje u posebnim okolnostima.

Prilikom rasprave o prijedlogu zakona u Parlamentu Slovenije održavaju se tri čitanja. U okviru prvog čitanja, prijedlog zakona predstavlja se poslanicima i ostalim učesnicima u zakonodavnom postupku. Na zahtjev najmanje deset poslanika, prvo čitanje može biti održano na plenarnoj sjednici, ukoliko je takav zahtjev podnjet u roku 15 dana od dana dostavljanja prijedloga zakona poslanicima. Rasprava o razlozima usvajanja zakona i osnovnim rješenjima prijedloga zakona (opšta rasprava) završava se glasanjem u vezi sa tim da li je prijedlog zakona prihvatljiv za ostala čitanja. Ukoliko je nakon opšte rasprave donijeta odluka da se postupak nastavlja, prijedlog zakona se prosljeđuje matičnom radnom tijelu.

Tom prilikom počinje drugo čitanje. Drugo čitanje održava se u matičnom radnom tijelu a nakon toga na plenarnoj sjednici. U drugom čitanju vodi se rasprava o pojedinačnim članovima i amandmanima. S obzirom na to da matično radno tijelo raspravlja o prijedlogu zakona i priprema, na osnovu usvojenih odluka, dopunjeni prijedlog zakona, moguće je održati raspravu i podnositi amandmane na plenarnoj sjednici samo u vezi sa članovima prijedloga zakona za koje je matično radno tijelo prihvatilo amandmane.

Treće čitanje odvija se obično na istoj sjednici na kojoj i drugo čitanje i ima za cilj raspravu o članovima u vezi sa kojima su podnjeti amandmani tokom drugog čitanja na plenarnoj sjednici. Po pravilu, treće čitanje odvija se na prvoj narednoj sjednici nakon rasprave o prijedlogu zakona u drugom čitanju. Treće čitanje završava se glasanjem o prijedlogu zakona u cjelini.

U roku od sedam dana od dana usvajanja prijedloga zakona, gornji dom Parlamenta može zahtijevati od donjeg doma ponovno glasanje o prijedlogu zakona. Ukoliko gornji dom podnese takav zahtjev, matično radno tijelo ga razmatra, nakon čega donji dom na plenarnoj sjednici (redovnoj ili posebnoj) glasa o prijedlogu zakona kvalifikovanim većinom (najmanje 46 od 90 glasova).

U pogledu trajanja zakonodavnog postupka, potrebno je naglasiti da se skraćeni i hitni postupak okončavaju na jednoj plenarnoj sjednici. Sa druge strane, teško je napraviti procjenu kada je u pitanju usvajanje zakona po redovnom postupku. Zakonodavni postupak počinje onda kada predsjednik Parlamenta prosljedi prijedlog zakona poslanicima, što se događa odmah nakon podnošenja prijedloga zakona Parlamentu (u slučaju da prijedlog sadrži sve neophodne elemente). Postupak se definitivno završava (u svakom slučaju) završetkom saziva Parlamenta (četiri godine, izuzev u slučaju održavanja prijevremenih izbora), dok se u narednom sazivu može nastaviti zakonodavni postupak isključivo onda kada su prijedlog zakona podnijeli birači.

Saziv na sjednicu matičnog radnog tijela ili na plenarnu sjednicu mora biti upućen najmanje 14 dana prije održavanja sjednice. Parlament na početku mjeseca utvrđuje program rada za taj mjesec i nacrt programa za naredni mjesec. Program uključuje datume održavanja sjednica radnih tijela i plenarnih sjednica (plenarna sjednica održava se obično tokom posljednjih pet radnih dana u mjesecu).

Stoga, rasprava o prijedlogu zakona po redovnom postupku i bez opšte rasprave počinje na sjednici radnog matičnog tijela najranije mjesec dana nakon podnošenja prijedloga. Ukoliko nema usvojenih amandmana tokom drugog čitanja na plenarnoj sjednici, rasprava o tom prijedlogu zakona završava se u posljednjoj nedjelji u tom mjesecu, pod uslovom da gornji dom ne zahtijeva ponovno glasanje. Međutim, iskustvo pokazuje da prijedlozi zakona nijesu idealno izrađeni, te da se podnosi i usvaja niz amandmana, što produžava vrijeme za usvajanje zakona.

Prema podacima za 2013. godinu, Parlament Slovenije usvojio je ukupno 131 zakon, od čega 31 po redovnom postupku, 34 po hitnom postupku, 31 po skraćenom postupku, dvije ustavne izmjene i 33 ratifikacije.

U skladu sa Poslovníkom, grupa od najmanje deset poslanika može zatražiti održavanje opšte rasprave o prijedlogu zakona tokom prvog čitanja. Opšta rasprava održana je u vezi sa 17 usvojenih zakona u 2013. godini.

Izvori informacija

ECPRD Request No 2557, *Average length of legislative procedure*, Parliament of Montenegro, May 2014.

Marijana Pajvančić, *Parlamentarno pravo*, Fondacija Konrad Adenauer, Beograd 2008
http://www.kas.de/wf/doc/kas_21985-1522-14-30.pdf?110223115152 (4.6.2014)